

POSTANOWIENIE

Dnia 18 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Michał Laskowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jerzy Grubba

SSN Włodzimierz Wróbel

Protokolant Weronika Woźniak

w sprawie **S. W.**

skazanego z art. 148 § 2 pkt 2 i 4 k.k. w zb. z art. 280 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 18 lipca 2023 r.,

wniosku obrońcy skazanego o wznowienie postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 10 marca 2004 r., sygn. II AKa 581/03, w części w jakiej utrzymano w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 2 czerwca 2003 r., sygn. II K 54/01, na podstawie 544 § 2 i 3 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

1. wniosek oddalić,
2. obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania wznowieniowego.

UZASADNIENIE

S. W. skazany został wyrokiem Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 2 czerwca 2003 r., sygn. II K 54/01, za przestępstwa z art. 148 § 2 pkt 2 i 4 k.k. w zb. z art. 280 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. na karę dożywotniego pozbawienia wolności. Wyrok ten w części utrzymany został w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 10 marca 2004 r., sygn. II AKa 581/03. Kasacja od

tego wyroku, wywiedziona przez obrońcę skazanego, oddalona została postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 15 września 2006 r., sygn. V KK 184/05. Skazany odbywa karę dożywotniego pozbawienia wolności.

W dniu 18 sierpnia 2022 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy S. W. o wznowienie postępowania w tej sprawie. Obrońca podał jako podstawę wznowienia przepis art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k., to jest ujawnienie się nowych faktów lub dowodów wskazujących na to, że skazany nie popełnił przypisanego mu czynu. Jako nowy dowód w sprawie autor wniosku przedstawił akta spraw Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim, sygn. II K 130/06, II K 194/03, II K 18/06, II K 70/04, II K 278/03 oraz wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 12 czerwca 2007 r., sygn. II K 547/07, z których ma wynikać, że istotne dla wydania wyroku skazującego S. W. depozycje M. S. (obecnie T.) nie zasługują na wiarę. We wskazanych we wniosku o wznowienie sprawach sądowych, jej wyjaśnienia bądź zeznania uznane zostały bowiem za niewiarygodne. Obrońca wniósł o dopuszczenie dowodów z akt tych spraw.

W konkluzji wniosku obrońca skazanego wniósł o uchylenie wyroków objętych wnioskiem o wznowienie postępowania i uniewinnienie S. W. od przypisanego mu czynu.

W pisemnym stanowisku w odniesieniu do wniosku prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o jego oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek obrońcy S. W. nie mógł zostać uznany za zasadny i należało go oddalić. Wniosek o wznowienie postępowania jest jednym z nadzwyczajnych środków zaskarżenia i dotyczy prawomocnych orzeczeń. Brak jest ograniczeń czasowych w odniesieniu do możliwości składania wniosku o wznowienie postępowania na korzyść skazanego. Uwaga ta ma o tyle znaczenie, że wniosek dotyczy wydarzeń sprzed ponad 20 lat, zaś wskazywane jako podstawa wniosku nowe dowody związane są z postępowaniami, które zakończyły się najpóźniej w 2007 roku. Sam upływ czasu, aczkolwiek zastanawiający, nie stanowi jednak przeszkody w rozpoznawaniu wniosku.

Kluczowe w przedmiotowej sprawie jest rozstrzygnięcie czy wskazane we wniosku dowody mogą być uznane za nowe w rozumieniu art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. Przepis ten wymaga, aby już po wydaniu orzeczenia ujawniły się nowe fakty lub dowody (*propter nova*), które wskazują na jedną z okoliczności wymienionych w podpunktach a, b lub c., przy czym powinny to być dowody nieznane przedtem sądowi i stronie. Taka interpretacja omawianej podstawy wznowienia postępowania wynika z analizy treści art. 427 § 3 k.p.k., który pozwala stronie na powołanie się na nowe fakty lub dowody w postępowaniu odwoławczym wtedy, gdy nie mogła tego uczynić w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji. Ciężar wykazania nowości faktu lub dowodu spoczywa na wnioskodawcy.

Wyjaśnienia lub zeznania M. T. (wcześniej S.) wskazane we wniosku złożone zostały po wydaniu objętego wyrokiem prawomocnego wyroku, ale w znacznej mierze dotyczyły postępowania, które toczyło się w odniesieniu do objętego tym samym aktem oskarżenia czynu na szkodę K. S., od którego to zarzutu S. W. został prawomocnie uniewinniony. Wyrok Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 12 czerwca 2007 r. natomiast dotyczył skazania M. S. za składanie nieprawdziwych zeznań w odniesieniu do zdarzeń z 2001 r.

W toku postępowania zakończonemu prawomocnym skazaniem S. W. zeznania M. S. (obecnie T.) miały istotne znaczenie i stanowiły przedmiot wnikliwej oceny sądów obu instancji, tym bardziej, że w toku samego postępowania uległy one zmianie i wcześniejsza relacja została przez nią odwołana. Zarówno sąd pierwszej instancji, jak i sąd odwoławczy poświęciły w uzasadnieniach wydanych wyroków niemało miejsca na ocenę depozycji tej osoby i to w kontekście innych ujawnionych w toku postępowania dowodów. Sąd Apelacyjny orzekający w tej sprawie, podobnie jak sąd pierwszej instancji nie podchodziły do zeznań M. S. bezkrytycznie i nie uznawały jej za osobę w pełni prawdomówną. Dowodem tego było między innymi uchylenie części wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim (w odniesieniu do czynu na szkodę K. S.) i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania. Wątpliwości co do wiarygodności M. S. były zatem obecne w postępowaniach i znane sądom obu instancji. Uznanie części depozycji za niewiarygodne nie powoduje jednak automatycznej dyskwalifikacji

całości relacji. Sądy starannie wskazały, którą część depozycji i dlaczego uznają za wiarygodną i brak podstaw do uznania, że wybór ten był dowolny lub pozbawiony podstaw. Zauważyć wreszcie trzeba, że w toku postępowania objętego wnioskiem o wznowienie i w toku postępowań wskazanych przez autora wniosku jako nowe dowody, M. S. (T.) raz składała zeznania jako świadek o następnie wyjaśnienia jako podejrzana lub oskarżona, co ma niewątpliwie istotny wpływ na rezultat ocen jej wiarygodności. Przypomnieć tylko wypada, że o ile świadek zobowiązany jest do mówienia prawdy i to pod groźbą odpowiedzialności karnej, to podejrzany czy oskarżony obowiązku takiego nie ma, a możliwości realizowania jego prawa do obrony są w zasadzie ograniczone jedynie w zakresie naruszania praw innych osób.

Zaznaczyć ponadto trzeba, że skazany występował w charakterze oskarżonego w toku postępowania związanego ze śmiercią K. S. i korzystał z pomocy obrońcy, nie kwestionując wówczas prawdomówności M. S. (T.). W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się nadto, że odmienna ocena tego samego dowodu w toku innego postępowania nie może być uznana za nowy fakt lub dowód (zob. m. in. postanowienie z 19.02.2015 r., III KO 104/14).

Z powyższych względów wniosek obrońcy S. W. został oddalony.

[SOP]

[ms]